

Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд

DOI 10.5937/kultura1964231N
УДК 316.72(497.11:44)"2013/2017"

прегледни рад

УЛОГА МИНИСТАРСТВА КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА У ПРОМОЦИЈИ КУЛТУРЕ У ФРАНЦУСКОЈ 2013–2017

Сажетак: У раду се приказује на који начин је Министарство културе и информисања Републике Србије обликовало политику промоције српске културе у Француској у периоду од 2013. закључно са крајем 2017. године. Његова улога прати се кроз приказ активности за које је Министарство издвојило новчана средства. На основу датог приказа може се видети којим принципима се оно руководило, те шта је то што је највише представљено у Француској. Рад је део мастер рада одбрањеног на Филолошком факултету 2018. године, а чија тема је била представљеност српске културе у Француској у реченом периоду. У раду су наведени резултати истраживања спроведеног у ту сврху.

Кључне речи: Србија, култура, културна дипломатија, Француска, Министарство културе и информисања, 2013–2017

Послови Министарства културе и информисања утврђени су Законом о државној управи (чл. 12 – 21) и Законом о министарствима, чл. 18 („Службени гласник РС”, бр. 44/14, 14/2015, 54/2015 и 96/2015 – др. закон). Њиме се, између осталог, каже да Министарство „обавља послове државне управе који се односе на: развој и унапређење културе и уметничког стваралаштва; (...) обезбеђивање материјалне основе за делатности културе; развој и унапређење књижевног, преводилачког, музичког и сценског стваралаштва, ликовних и примењених уметности и дизајна, филмског и стваралаштва у области других аудио-визуелних медија;

заштиту непокретног, покретног и нематеријалног културног наслеђа”¹. С тим у вези, његова улога у промовисању културног стваралаштва насталог у Србији је од прворазредног значаја, будући да га у великој мери обликује. Осим тога, у својој организационој схеми поседује Сектор за међународне односе и европске интеграције у области културе у оквиру којег постоји Одељење за међународну сарадњу и европске интеграције у области културе. Послови којима се баве овај сектор и ово одељење, пре свега су усмерени на међународну сарадњу и управо је тај аспект значајан за овај рад.

Имајући у виду све већу и јачу повезаност међу земљама и природу њихових односа данас, логично је закључити да су културни односи и међусобно културно упознавање и зближавање један од важних аспеката дипломатије. Култура је један од најзначајнијих делова личног и колективног идентитета. Када посетимо неку државу најпре ћемо се упознати са њеном културом; исто тако, када говоримо о некој земљи нећемо прво анализирати њену политику, економију или историју, већ ће то бити култура. Најчешће свако од нас има контакт са другом културом преко музике, филмова или спорта.² Културна дипломатија је различито одређена, али је већина аутора сагласна са тим да је она део јавне дипломатије те да представља добар инструмент изградње меке моћи.³

Рад на развоју културне дипломатије Србије био би од немерљивог значаја за развој земље. Повећање њеног угледа у свету довело би како до материјалних тако и до нематеријалних добити. На симболичком плану позитивне слике које се везују за земљу могле би да утичу на развој самопоуздања целокупног друштва када је реч о међународним односима; такође, позитивна перцепција створила би жељу у иностраној јавности за туристичком посетом земљи што би посредно утицало на повећање државних финансија. Осим тога, позитивна клима подстиче повећање страних директних инвестиција. Чињеница је, међутим, да су за добру државну културну дипломатију потребна новчана средства. Најважније питање није њихов недостатак већ рационална и планска употреба комбинована са процењивањем резултата.

1 Закон о министарствима, <https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/295916/1044-14.pdf>, приступљено 21. јун 2019.

2 Ryan, E. (2016) The Connectivity of Culture, *Harvard International Review* Vol. 37, No. 2, Cambridge, MA: Harvard International Relations Council, pp. 28-29.

3 Више о томе у: Николић, М. (2018) *Промоција српске културе у Француској (2013–2017)*, мастер рад, Филолошки факултет, Универзитет у Београду, Београд, стр. 4–8.

Поготово у данашње време, када је путем интернета могућа готово бесплатна самопромоција, потребна је само добра воља и невелики стручни кадар. „У данашње време улагати у своје брендирање, стварати најбоље могуће перцепције о себи, прикупљати симпатије, наклоност или своју пријатељску базу у страниој земљи, може донети огромне предности у реализацији дипломатских намера у постизању што официјелних, што неофицијелних спољнополитичких циљева. А култура, културне и креативне индустрије саме по себи су економски исплативе. Досадашње праксе промовисања европских престоница културе, у којој су, сваке године, два града у различитим државама Европе културна средишта, познато је да се на сваки инвестиран евро у културу, враћа седам евра чисте зараде. Да не говоримо о финансијски немерљивим параметрима које култура и културна дипломатија успевају да остваре на свој специфичан и за дипломатију, нетипичан начин.”⁴ Финансијска исплативост је, ваљда, у данашње време и најважнија ствар, стога не треба занемарити ове могућности.

Оно што је веома битно у данашњем свету јесте позитивна перцепција, односно брендирање којим се то постиже. Да ли је нека држава јака, привлачна или уређена није толико битно ако је страна јавност не перципира тако. „Владе треба да буду свесне да свака акција коју предузму, без обзира на опсег интересовања за њу, бива интерпретирана на начин на који се тренутно перципира сама нација.”⁵ Међутим, треба додати и обрнуто: свака нација се перципира онако како се перципира њена влада. Брендирање Србије вишеструко је корисна акција у коју треба да буде укључено што више актера јер би то на неки начин представљало повратак земље на међународну сцену. Тачно је да је прошло много времена од ратова 90-их и периода када је Србија била изопштена из међународне заједнице и перципирана као варварска држава, али предрасуде и лоша слика остају дуго, стога је неопходно водити сталну кампању за ревитализацију угледа. „Током 90-тих година, под утицајем читавог низа интерних и екстерних узрока, Србија је изгубила политички углед у међународним оквирима. Због рунираног угледа и положаја, али и због константне комплексности унутрашњег политичког живота, за Републику Србију је од великог значаја

4 Шутаров, В. (2016) Изазови културне дипломатије, *Зборник Матице српске за друштвене науке* бр. 4, св. 159-160, Нови Сад: Матица српска, стр. 907.

5 Рогач Мијатовић, Љ. (2013) Порука у боци: изазови стратешког концептирања јавне и културне дипломатије Србије, *Култура* бр. 139, Београд: Завод за проучавање културног развојка, стр. 150.

какву унутрашњу и спољну политику води.”⁶ И није само то разлог. „Програм позитивног препознавања с којим се Србија суочава, изузетно је комплексан, имајући у виду не само баласт политичке прошлости, већ и фактички недостатак позитивних асоцијација које се везују за овај простор.”⁷ Чак и данас у француским медијима су главне теме када је реч о Србији слобода штампе, ауторитарност, ратови деведесетих, Косово и, до скоро, рад Међународног трибунала за бившу Југославију и сл.

Може се поставити питање у чему се огледа значај Француске? Он се, када се ради о промовисању српске културе, може посматрати из неколико углова. Наравно, снага ове земље на међународном плану је опала, али ипак не треба заузимати препотентну позицију и негирати било какав значај ове земље (што често зна да се деси када се ствари гледају краткорочно). Не треба заборавити на њену улогу и позицију у Европској унији и Европи генерално. Париз, њен главни град, један је од најзначајнијих престоница културе не само у Европи, него и у свету, стога је веома важна видљивост у њему. Прошле године Србија и Француска су обележиле 180 година од успостављања дипломатских односа. Друго, Француска је до скоро била једина земља у којој Србија има свој културни центар, те је веома важно бавити се његовим радом како из разлога побољшања истог, тако и због тога што упућеност у његов рад и уочавање успешних пракси организовања пројеката и евентуалних грешака може служити као добар пример за установљење нових културних центара. Треће, седиште Унеска је у Паризу, и веома је важно посветити се очувању српске културне баштине преко ове организације; поготово ако се узме у обзир настојање Косова* да постане чланица ове међународне организације. Осим тога, Француска је као земља присутна на Косову и Метохији у оквиру КФОР-а и ЕУЛЕКС-а тако да не треба ни то занемарити. Да не говоримо о томе што чак и Косово* има свој културни центар у Паризу.

Улогу Министарства културе и информисања у промовисању српске културе у Француској у периоду 2013–2017 можемо пратити анализом резултата конкурса које је расписало

6 Штрбац, Л. Култура као аспект спољне политике Србије, у: *Елементи стратегије спољне политике Србије*, приредили Стојић Карановић, Е. и Јанковић, С. (2009), Београд: Институт за међународну политику и привреду, стр. 381.

7 Рогач Мијатовић, Љ. нав. дело, стр. 151.

* Овај назив не доводи у питање ставове о статусу и у складу је са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и мишљењем Међународног суда правде о проглашењу независности Косова.

министарство. Свакако да ови подаци не могу бити потпуни јер постоји могућност да је нешто подржано мимо конкурса, али покривају највећи део онога што је подржано и могуће је пратити његову „стратегију” на основу доступних података. За овај рад је значајно неколико врста конкурса: а) суфинансирање мобилности уметника и професионалаца у области културе и уметности; б) суфинансирање пројеката у области културних делатности Срба у иностранству; в) суфинансирање пројеката у области превођења репрезентативних дела српске књижевности у иностранству; г) финансирање и суфинансирање пројеката из области савременог стваралаштва у Републици Србији; и свакако најважнији, д) суфинансирање пројеката за програм Културног центра Србије у Паризу.⁸

а) Када је реч о мобилности уметника, 2015. године суфинансиран је боравак четворо уметника у оквиру *Cité Internationale des Arts* са 30.000 динара када је реч о једном и по 15.000 за остале, као и пројекат *Classe d'Excellence de Violoncelle* са 40.000 (укупно 115.000 динара). Током 2016. године одржано је два конкурса за суфинансирање мобилности: за пројекте пристигле у периоду од 28. маја до 1. октобра када је подржан Савез удружења ликовних уметника Југославије, односно боравак четворо уметника у оквиру *Cité Internationale des Arts* (троје са по 20.000 и један са 14.000 динара – свега 74.000); на другом конкурс у из исте године подржано је осам пројеката – за боравак у оквиру *Cité Internationale des Arts* три уметнице добиле су 36.700, 23.000 и 38.700 динара (свега 98.400); затим, за учешће на изложби *Museum On/Off* у Центру Жорж Помпиду (Georges Pompidou) подржано је учешће једног уметника и једног удружења са 36.000 и 36.600 динара (свега 72.600); коначно, за учешће на фестивалима *Voix vives*, у Тулузу и Авињону издвојено је 19.000, 90.000 и 150.000 динара (свега 259.000), што у укупном збиру за 2016. годину (када се придода и новац са претходног конкурса) износи 504.000 динара. Године 2017. подржан је програм *Courant du monde 2017* Асоцијације Независна културна сцена Србије са 20.000 динара. Резултати конкурса за остале године не постоје на сајту.

б) Пројекти културне делатности Срба у иностранству Министарство је променљиво подржавало. Током 2014. године подржано је учешће српских уметника на 12. издању фестивала страних културних центара у Паризу *Jazzycolors 2014* са 400.000 динара, фестивал Дани Србије и српске културе

⁸ Конкурсе и резултате конкурса Министарства културе и информисања могуће је погледати на следећој адреси: <http://www.kultura.gov.rs/cyt/konkursi>, приступљено 16. јул 2018.

са истом сумом, веб-портал *Serbica* у оквиру истраживачког програма Универзитета Бордо-Монтен (Universit  Bordeaux Montaigne) у циљу представљања и промоције српске књижевности у франкофоном свету са 300.000 и мултимедијални програм КУД „Бисери – Дранси” посвећен Николи Тесли са 200.000 (укупно 1.300.000 динара). Године 2015. на конкурс није подржан ниједан пројекат који је био повезан са промоцијом српске културе у Француској. Током 2016. године Министарство је издвојило 120.000 динара за Савез Срба Француске за потребе организовања Дана Србије и српске културе у Паризу; такође подржано је и Културно-уметничко друштво „Бисери” из Дрансија поводом 40. годишњице постојања и рада. Године 2017. издвојена је иста сума новца (240.000 у укупном збиру) за, поново, Савез Срба Француске и исту манифестацију; али је са других 120.000 подржан концерт *La-bas, au loin – Тамо далеко* Српског културног друштва „Извор” из Париза са 120.000 динара (укупно 240.000). Резултати конкурса за 2013. годину нису доступни на сајту Министарства.

в) Превођење дела српске књижевности на стране језике – у конкретном случају на француски – веома је значајно јер се на тај начин српска култура може приближити странцу. Министарство културе конкурсима за превођење репрезентативних дела променљиво је поступало у периоду 2013–2017. Током 2013. године ниједан пројекат превођења на француски језик није подржан на конкурс. Године 2014. подржано је превођење следећих дела: романи „Хамам Балканија“ Владислава Бајца, „Константиново раскршће” Дејана Стојиљковића и „Велики рат” Александра Гаталице (подржани су са 3.000, 1.700 и 17.600 евра); превод избора песама Јована Зивлака „Rapport d’havier” подржан је са 1.200 евра (што у укупном збиру за 2014. годину даје 23.500 евра). Током 2015. године издвојено је 840 евра у динарској противвредности за превод драме „Патриотски хипермаркет” Милене Богавац и Јетона Незираја. Године 2016. није подржан ниједан пројекат превођења на француски језик. Током 2017. године издвојено је 300.000 динара за превод књиге „Српска усмена народна баштина” Вука Ст. Карацића на француски језик.

г) Финансирање и суфинансирање пројеката из области савременог стваралаштва у Републици Србији за овај рад значајно је само у једном погледу. Само у току једне године су подржани пројекти на конкурс који се односи на овај аспект, а да су од значаја за промоцију српске културе у Француској (бар када се узму у обзир подаци доступни на сајту Министарства). Наиме, 2015. године, решењем о су-

финансирању пројеката у области визуелних уметности и мултимедије подржани су самостални пројекти у иностранству у оквиру међународне сарадње и то: изложба Јелице Тулафић у галерији *Arthouse Chantelle* са 150.000 динара; *Dialogues* Уметничке групе Доплгенгер са 200.000; и изложба скулптура Мрђана Бајића у Француској са 350.000 динара (укупно 700.000 динара).

д) На крају, конкурси које Министарство културе и информисања расписује за суфинансирање програма Културног центра Србије у Паризу од највећег су значаја за овај рад, јер је захваљујући њиховим резултатима могуће видети шта је то што подржава Министарство културе када је реч о представљању и промоцији српске културе у Француској. Министарство сваке године расписује конкурс за предлагање програма, односно пројеката у области културе и уметности који се касније изводе у Културном центру Србије у Паризу. Текстови конкурса су мање-више исти за сваку годину. Ево шта стоји у конкурсима за 2017. годину: „Предлози могу бити из следећих области:

1. Програми ликовних и примењених уметности и мултимедије;
2. Музички програми;
3. Књижевна представљања (обавезан превод);
4. Аудио-визуелне пројекције и програми представљања аутора/дела;
5. Тематски панели, трибине, округли столови;
6. Мањи сценски наступи (уз обавезан превод /титл);
7. Промоција културног наслеђа и сл.

Програми који се предлажу треба да су превасходно намењени упознавању са српском културом и приближавању достигнућа српске уметничке сцене иностраној публици. Обавезно је, стога, да програми као и пратећи материјали (каталог, флајер, видео запис и сл.) имају превод/титл на француски језик.”⁹ Даље се наводи како је циљ конкурса „развој међународне сарадње кроз подршку пројектима који ће бити (су)финансирани као репрезентативни у својој области. На овај начин обезбеђује се промоција савременог

9 Конкурс за предлагање програма/пројеката у области културе и уметности за Културни центар Србије у Паризу у 2017. години, <http://www.kultura.gov.rs/cyr/konkursi/konkurs-za-predlaganje-programa-projekata-u-oblasti-kulture-i-umetnosti--za-kulturni-centar-srbije-u-parizu--u-2017--godini>, приступљено 16. јул 2018.

стваралаштва у области културе и уметности као и културног наслеђа Републике Србије у иностранству. Истовремено, ова промоција и подршка представљају подстицај за јачање капацитета актера у области културе и уметности на територији Републике Србије, као и системску подршку развоју међународне сарадње кроз оснаживање сарадње са иностраним хомологним партнерима / институцијама / организацијама.”¹⁰

Сваке године за пројекте који ће бити организовани у КЦС Министарство обавезно издваја 10.000.000 динара. На сајту Министарства могуће је видети који програми су подржани 2015, 2016. и 2017. године. У истраживању се дошло до податка да пре 2015. нису организовани конкурси, него да је Министарство на другачији начин одређивало програм. Међутим, у једном документу у којем се наводе програми подржани од стране МКИ у 2014. години пише у напомени како је неколицина програма за КИЦ финансирана на редовном конкурс Министарства, што доводи до забуне око тога и питања о каквом конкурс 2014. године је реч. У годишњем извештају КЦС за исту годину поздрављена је иницијатива МКИ да се отвори конкурс за селекцију програма / пројеката у области културе и уметности, те се наводи да су ти програми 2014. године „остваривани захваљујући доброј сарадњи са уметницима који су у Културном центру Србије гостовали бесплатно или самосталним финансирањем својих наступа, јер КЦС не располаже самосталним буџетом у те сврхе.”¹¹ Током наведених година Министарство је подржало различит број програма: 2015 – 30; 2016 – 35; 2017 – 31. Неке установе биле су подржане у току све три године: Позориште лутака „Пинокио” (450.000, 400.000 и 400.000), Центар за нову уметност (220.000, 220.000 и 550.000). У установе које су подржане у току две године спадају: Студио за извођачку уметност Нови Сад „Flying Ginger” (200.000 – 2016 и 430.000 – 2017), Удружење ликовних уметника Србије (260.000 – 2015 и два пројекта са 680.000 и 350.000 – 2017), Удружење драмских уметника Србије (250.000 – 2016 и 280.000 – 2017), „Дискурс” (110.000 – 2016 и 320.000 – 2017), Фонд социјалне и демократске иницијативе (400.000 – 2016 и 120.000 – 2017). Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије, на пример, подржано је у току исте године (2017) али са два пројекта (320.000 и 230.000); исто тако и Факултет музичке уметности (2016

¹⁰ Исто.

¹¹ *Годишњи извештај Културног центра Србије у Паризу за период јануар-децембар 2014. године* (8. јануар 2015), Париз: Културни центар Србије, стр. 10.

– 200.000 и 90.000) и Моро доо / Систем комикс (2015 – оба пројекта са по 200.000 динара). Занимљиво је да се у резултатима конкурса из 2015. помиње Културни центар у Паризу, те да је за његов рад на техничкој подршци пројектима и њихово одржавање издвојено 500.000 динара; исто тако и 2016. године 750.000, али тога нема у резултатима из 2017. године. Највише новца на конкурс 2015. године издвојено је за изложбу „Хексагонални простор” Миће Поповића у организацији Националне галерије из Београда (1.000.000), док су најмању новчану подршку добили музичка радионица са концертом „Забуна на сцени” корисника „Забуна” из Београда и пројекат „Ре-конструкција фотографске слике” корисника „Интеркултиватор“, такође из Београда (са по 90.000 динара). Током 2016. године највише новца је издвојено за пројекат *Wake Up!* Фондације „Хартефакт фонд“ из Београда (1.200.000), док је најмање новца било издвојено за Српски ПЕН центар из Београда за представљање наше културе и књижевности у КЦС (80.000). Године 2017. највише новца је издвојено за изложбу „Боја: Луцидни поглед” / Амбијентална вишемедијска изложба 8 уметника Удружења „Природа и уметност” из Београда (780.000), а најмање за трибину „Осам векова белог анђела“ Удружења грађана „Лим Арт” из Пријепоља (100.000).

Година	2015	2016	2017	Укупно
Изложбе	13	6	7	26
Концерти	4	7	7	18
Књижевне вечери	0	2	1	3
Пројекције филмова	1	4	2	7
Позориште/игра	2	4	6	12
Дебате	1	0	4	5
Остало	9	12	4	25
Укупно	30	35	31	

Табела 1. Пројекти које је подржало
Министарство културе по врсти

Примећује се да су присутни пројекти удружења из различитих делова Србије, мада је највећи удео београдских установа/удружења. Тако је, на пример, 2015. године подржана ЈУ Школа анимираног филма из Враћа са пројектом „ШАФ у Паризу – анимација за све” (280.000); Колектив за промоцију савремене музике „Студио 6” из Новог Сада са пројектом „Савремена музика са простора бивше Југославије” (220.000); Народни музеј Краљево са изложбом „Јелена – велика краљица” (100.000); и Тврђава Голубачки град, д.о.о. за развој туризма са пројектом „Легенда, историја, садашњост и будућност Тврђаве Голубачки град. Презентација пројекта

’Ревитализација Тврђаве Голубачки град’’ (300.000). 2016. године подржани су следећи пројекти удружења ван Београда: Галерија Бел Арт из Новог Сада са изложбом „У (или О) транзицији’’ (570.000); позоришна представа „Стани да се поздравимо’’ Студија „Flying Ginger’’; Музичка омладина Крагујевац са концертом Немање Станковића и Хрвоја Ивовића (120.000); Удружење грађана кооператива „Артруст’’ из Суботице и *New Spark Jazz Orchestra* – Ауторска цез музика жена у Србији (290.000); Удружење „Медиа и реформ центар Ниш’’ и изложба и трибина о Холокаусту: Логор Ниш и Спомен парк Бубањ – заборављене поруке слободе (350.000); Међуопштински завод за заштиту споменика културе из Суботице са пројектом „Суботица и Нанси – сецесија на два различита дела континента’’ (150.000); Завод за заштиту споменика културе Крагујевац и мултимедијална презентација „Француско-српски корени индустријализације Балкана’’ (200.000); и, на крају, Спомен-парк „Крагујевачки октобар’’ са 18. Међународним салоном антиратне карикатуре „Крагујевац 2015’’ (130.000). И, коначно, 2017. године су подржане следеће организације ван Београда: трибина у организацији издавачке куће „Прометеј’’ из Новог Сада у оквиру обележавања годишњице Првог светског рата и на њој је представљена књига „Француска сведочанства’’ (190.000); такође из истог града подржана су још два удружења – „Отворени круг’’ са музичком представом „Да и ре’’ (230.000) и „Друга линија’’ са филмским програмом „Војвођанска авангарда на филму’’ (260.000), као и позоришна представа „У самоћи намучених поља’’ Студија за извођачку уметност „Flying Ginger’’; исте године подржана је и раније помињана трибина удружења грађана из Пријеполја; концерт Браће Теофиловић „Српска музичка ризница’’ (220.000) у организацији Центра за друштвено-економски развој из Јагодине (220.000).

Година	2015	2016	2017	Укупно
Архитектура	3	2	0	5
Сценска уметност	2	4	5	11
Музика	6	10	9	25
Ликовна уметност	4	5	8	17
Књижевност	0	2	2	4
Филм	2	5	3	10
Фотографија	5	1	2	8
Остало	8	6	2	16
Укупно	30	35	31	

Табела 2. Пројекти које је подржало
Министарство културе по врсти уметности

Погледом на Табелу 1. види се које врсте активности је МКИ подржало на конкурсима за доступне године. Јасно се уочава да су изложбе најприсутније (26); затим следе остале активности које могу обухватити или вишеврсне активности попут концерата и трибина или трибина и изложби, а то може бити и мултимедијални пројекат (25 их је било укупно); потом долазе концерти (18); па позоришне представе или игра (12); пројекције филмова (7); дебате (5); и књижевне вечери (3). По годинама су најзаступљеније биле изложбе (2015), различити пројекти (2016) и концерти и изложбе подједнако (2017). Ако подржане пројекте разврстамо по уметностима добија се следећа слика (Табела 2). За ове три године највише је подржано пројеката из области музике (25); на другом месту је ликовна уметност (17); потом долазе пројекти који се не могу подвести ни под једну уметност посебно – трибина „Француско-српско савезништво у Првом светском рату”, средства издвојена за КЦС за потребе техничке подршке и сл. (16); затим сценска уметност (11); филм (10); фотографија (8); архитектура (5); и најмање је присутна књижевност (4). Овде је, наравно, реч само о конкурсима за програме КЦС јер ако се погледају горе наведени конкурси види се да је за књижевност, односно превођење, издвојено 24.340 евра и 300.000 динара.

Подаци за 2014. годину до којих се дошло у току истраживања показују да је Министарство културе и информисања издвојило 6.750.000 динара.¹² Ова сума није потпуна јер је, као што је поменуто раније, нејасно да ли је ове године било конкурса. Од наведеног новца подржана је изложба „Србија у Великом рату – La Serbie dans la Grande Guerre 1914–1918” са 1.500.000 динара; изложба „Освежавање меморије – орнаменти средњовековне Србије” Музеја примењених уметности са 2.300.000 динара, која је касније била постављена и у Унеску; изложба Народне библиотеке Србије о Милошу Црњанском „Лутам још витак са сребрним луком...” са 1.000.000 динара; изложба Етнографског музеја Србије поводом номинације славе у Унеску, тема „Гастрономија” са 450.000 динара; и изложба „Милунка Савић” Историјског музеја Србије са око 1.500.000 динара. Када се саберу све суме издвојене од стране Министарства културе добијају се следећи резултати: за 2013. годину, нажалост, нема података; 2014. издвојено је 8.050.000 динара и 23.000 евра за потребе превођења, уз могућност да је издвојено више новца; 2015. године 10.115.000 динара и 840 евра; 2016. године 10.744.000 динара; и 2017. 10.960.000 динара. Ово показује да су новчана издвајања стабилна, из године у годину

12 Стаменковић, Ј. (2014), нав. дело.

пројекти у Француској добијају сличну подршку, средства са годинама расту и Министарство издваја довољно средстава. Треба, међутим, имати у виду и то да о неким пројектима нема никаквих података, па се може поставити питање да ли су уопште реализовани.

Година	2013	2014	2015	2016	2017
Број пројеката	Без података	13 (+?)	39	49	35
Издвојена средства	Без података	8.050.000 дин. + 23.000 € (+?)	10.115.000 дин. + 840 €	10.744.000 дин.	10.960.000 дин.

Табела 3. Издвајања Министарства културе и информисања 2013–2017 за пројекте промоције културе у Француској
Улога Министарства културе и информисања, када је реч о промовисању српске културе у Француској у наведеном периоду, је велика имајући у виду планирање активности и њихово финансирање. На основу анализе наведених конкурса, може се закључити да Министарство води рачуна о извесној географској распрострањености, као и да је највећа пажња посвећена музичкој и ликовној уметности.

ЛИТЕРАТУРА:

Годишњи извештај Културног центра Србије у Паризу за период јануар–децембар 2014. године (8. јануар 2015), Париз: Културни центар Србије.

Николић, М. (2018) *Промоција српске културе у Француској (2013–2017)*, мастер рад, Филолошки факултет, Универзитет у Београду, Београд.

Рогач Мијатовић, Љ. (2013) Порука у боци: изазови стратешког концепирања јавне и културне дипломатије Србије, *Култура* бр. 139, Београд: Завод за проучавање културног развика.

Штрбац, Л. Култура као аспект спољне политике Србије, у: *Елементи стратегије спољне политике Србије*, приредили Стојић Карановић, Е. и Јанковић, С. (2009), Београд: Институт за међународну политику и привреду.

Шутаров, В. (2016) Изазови културне дипломатије, *Зборник Матице српске за друштвене науке* бр. 4, св. 159-160, Нови Сад: Матица српска.

Ryan, E. (2016) The Connectivity of Culture, *Harvard International Review* Vol. 37, No. 2, Cambridge, MA: Harvard International Relations Council.

Интернет извори:

Закон о министарствима, <https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/295916/1044-14.pdf>, приступљено 21. јун 2019.

Конкурс за предлагање програма/пројеката у области културе и уметности за Културни центар Србије у Паризу у 2017. години, <http://www.kultura.gov.rs/cyr/konkursi/konkurs-za-predlaganje-programa-projekata-u-oblasti-kulture-i-umetnosti--za-kulturni-centar-srbije-u-parizu--u-2017--godini>, приступљено 16. јул 2018.

<http://www.kultura.gov.rs/cyr/konkursi>, приступљено 16. јул 2018.

Marko Nikolić

University of Belgrade, Faculty of Philology, Belgrade

THE ROLE OF THE MINISTRY OF CULTURE AND
INFORMATION IN THE PROMOTION OF SERBIAN
CULTURE IN FRANCE 2013–2017

Abstract

This article presents the way in which the Ministry of Culture and Information of the Republic of Serbia has shaped the policy on the promotion of Serbian culture in France in the period from 2013 until the end of 2017. Its role is followed through a review of activities financed by the Ministry. Based on the given review, we can see by which principles the Ministry was led, and what was most frequently presented in France. This work is part of a master thesis defended at the Faculty of Philology in 2018, on the topic of representation of Serbian culture in France in the mentioned period. This work shows results of the research conducted for that purpose.

Key words: *Serbia, culture, cultural diplomacy, France, Ministry of Culture and Information, 2013–2017*



*Црква Ваведења Пресвете Богородице,
манастир Хиландар, Света Гора Атонска;
фото: Рајко Р. Каришић*